

TOIMINTAVUOSI- SUUNNITELMA

Kemijärven varhaiskasvatus
2026-2027

Sisällys

1. ONNELLINEN LAPSUUS KEMIJÄRVELLÄ	4
1.1. Palvelut.....	4
1.2. Arvot	4
1.3. Lasten näkemykset.....	5
1.4. Sähköinen asiointipalvelu.....	5
2. ARKI VARHAISKASVATUKSESSA	6
2.1. Lapselle ominaiset tavat oppia	6
2.1. Lapsi keskiössä	9
2.2. Tiimityö	10
2.3. Palaverirakenteet.....	11
2.4. Kasvun ja oppimisen tuen rakenteet.....	11
3. VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN MUKAINEN TOIMINTA	13
3.1. Oppimisen alueet	13
3.2. Tavoitteet toimintakaudelle	14
3.3. Pienryhmätoiminta	14
3.4. Liikuntakasvatus.....	15
3.5. Kulttuurikasvatussuunnitelma.....	15
3.6. Varhaiskasvatuksen vuosikello.....	15
4. VARHAISKASVATUKSEN KEHITTÄMINEN	16
4.1. Henkilöstön osaamisen tukeminen	16
4.2. Tiimisopimus	17
4.3. Arviointi	17
5. YHTEISTYÖTAVOITTEET JA TOTEUTUS	18

1. ONNELLINEN LAPSUUS KEMIJÄRVELLÄ

1.1. Palvelut

Kemijärvellä varhaiskasvatusta tarjotaan kahdessa kunnallisessa päiväkodissa sekä yhdessä palvelusetelipäiväkodissa.

- Jyväskylänpuiston päiväkotito on kahdeksanryhmäinen ympärivuorokautinen päiväkotito kaupungin keskustassa
- Särkelän päiväkotito on kolmeryhmäinen päiväkotito Särkikankaalla (1.1.2027 alkaen keskustassa)
- Pilke Lounatuuli on kolmeryhmäinen palvelusetelipäiväkotito. Lounatuuli lopettaa toimintansa 1.1.2027.

1.2. Arvot

Kaikki toiminta Kemijärven varhaiskasvatuksessa lähtee arvoista. Yhteiset arvomme ohjaavat sitä, miten kohtaamme toisemme: lapset, huoltajat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö. Ne määrittävät sen, millaisia valintoja teemme arjen kasvatustyössä, ja näkyvät tavassa luoda turvallinen, kunnioittava ja osallisuutta tukeva toimintaympäristö jokaiselle lapselle.

Arvot tukevat varhaiskasvatuksen perustehtävää: lapsen kokonaisvaltaista kasvua, oppimista ja hyvinvointia. Arvojen avulla tehdään näkyväksi se, millaisiin periaatteisiin kasvatusta, pedagogiikka ja yhteistyö huoltajien kanssa perustuvat. Tärkeimmät arvomme ovat:

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus: Jokainen lapsi ja perhe kohdataan arvokkaana ja ainutlaatuisena. Moninaisuus nähdään rikkautena, ja kaikille taataan yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ja tulla kuulluksi.

Läsnäolo ja kiireettömyys: Aikuinen pysähtyy lapsen äärelle. Rauhallinen ilmapiiri antaa lapselle aikaa leikkiä, tutkia ja kertoa ajatuksistaan sekä vahvistaa turvallisuuden tunnetta.

Kunnioittava vuorovaikutus: Arki rakentuu myönteiselle, sensitiiviselle kohtaamiselle. Lapsen ajatuksille annetaan tilaa, ja vuorovaikutus tukee lapsen itsetuntoa, sosiaalisia taitoja ja luottamusta.

Hyvinvointi ja hyvän huomaaminen: Lapsen hyvinvointi on kaiken toiminnan ydin. Aikuinen sanoittaa lapsen vahvuuksia, kannustaa ja luo arkeen iloa, onnistumisia ja myönteisiä oppimiskokemuksia.

Lapsen oikeudet ja osallisuus: Lapsella on oikeus turvalliseen ympäristöön, tulla kuulluksi ja vaikuttaa arjen toimintaan ikätasonsa mukaisesti. Lapsen mielipiteillä on merkitystä.

Lapsuuden arvo ja leikin merkitys: Lapsuus on arvokas elämänvaihe. Lapsella on oikeus leikkiä, ihmetellä ja oppia omaan tahtiinsa. Leikki, uteliaisuus ja mielikuvitus ovat oppimisen perusta.

Yhteistyö: Laadukas varhaiskasvatus syntyy avoimesta ja luottamuksellisesta yhteistyöstä huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Huoltajien asiantuntemus lapsestaan on keskeinen osa lapsen hyvinvoinnin tukemista.

1.3. Lasten näkemykset

Lasten näkemykset ovat meille arvokkaita ja antavat meille tärkeää tietoa siitä, miten meidän varhaiskasvatuksemme näyttäytyy lapsen silmin. Tavoitteemme on tarjota lapsille onnentunnetta täällä onnellisten rannoilla. Alla olevaan kuvaan on koottu lasten ajatuksia siitä, mitä on onnellisuus, missä onnellisuus tuntuu ja mikä tekee lapsen onnelliseksi.

1.4. Sähköinen asiointipalvelu

Kemijärvellä on otettu käyttöön sähköinen asiointipalvelu (Daisy) 11/2025. Perheet hakevat varhaiskasvatukseen sekä tekevät tarvittavat muutokset varhaiskasvatuspäätöksiin eDaisy-palvelun kautta. Hoitoajat, lapsen tiedot, erilaiset luvat, lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvät huomiot sekä päivittäinen yhteydenpito tapahtuu DaisyFamilyn kautta.

Hallinnolla ja henkilöstöllä on käytössään DaisyManager, jossa tehdään kaikki hallinnolliset päätökset. Lisäksi henkilöstö käyttää DaisyManageria esimerkiksi raportointiin, ruokatilauksiin ja henkilöstön työvuoroihin.

2. ARKI VARHAISKASVATUKSESSA

2.1. Lapselle ominaiset tavat oppia

Onnentunnetta ja oppimisen iloa, sitä me haluamme luoda. Kemijärven varhaiskasvatuksessa lapsi nähdään aktiivisena, uteliaana ja osaavana toimijana, joka oppii parhaiten omista lähtökohdistaan käsin. Toiminta perustuu varhaiskasvatustakiin sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden linjauksiin, joissa korostuvat lapsen etu, osallisuus, yhdenvertaisuus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Oppiminen ymmärretään laaja-alaisena kasvun, kehityksen ja oppimisen kokonaisuutena, jossa ilo, turvallisuus ja myönteinen vuorovaikutus ovat keskiössä.

Kemijärven varhaiskasvatuksessa lapsi saa kasvaa, leikkiä ja oppia luonnonläheisessä, turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä. Tavoitteenamme on tukea jokaisen lapsen hyvinvointia ja rakentaa vahva perusta elinikäiselle oppimiselle – ilon, osallisuuden ja lämpimän vuorovaikutuksen kautta.

Lämmin vuorovaikutustapa oppimisen perustana

Kemijärven varhaiskasvatuksessa vaalimme lämmintä vuorovaikutustapaa, joka rakentaa lapsen myönteistä kuvaa itsestään oppijana. Jokainen kohtaaminen on merkityksellinen. Sensitiivinen, arvostava ja kannustava aikuinen viestii lapselle: sinä olet tärkeä, sinä osaat ja sinä opit.

Lapsella on oikeus hyvään ja turvalliseen vuorovaikutusilmapiiriin. Turvallinen ilmapiiri syntyy kiireettömyydestä, kuulluksi tulemisesta, syliin ottamisesta, katsekontaktista ja myönteisestä palautteesta. Kun lapsi kokee olevansa hyväksytty omalla itsenään, hän uskaltaa yrittää, kysyä, erehtyä ja oivaltaa. Myönteinen vuorovaikutus vahvistaa lapsen itsetuntoa, oppimismotivaatiota ja luottamusta omiin kykyihin.

Lämmin vuorovaikutus näkyy arjessa pienryhmätoimintana, jossa aikuisella on aikaa kohdata jokainen lapsi yksilöllisesti. Se näkyy myös tavassamme sanoittaa tunteita, ratkaista ristiriitoja rakentavasti ja iloita yhdessä onnistumisista. Näin luomme yhteisön, jossa jokainen lapsi saa kasvaa turvallisesti omaksi itsekseen.

Miksi vaalimme lämpimän vuorovaikutuksen periaatetta?

- Jokaisella lapsella on oikeus laadukkaaseen vuorovaikutukseen
- Lapsi rakentaa kuvaa itsestään vuorovaikutuksessa häntä ympäröivän todellisuuden kanssa
- Lapsen kokonaisvaltainen kehitys ja oppiminen nojaa voimakkaasti lapsen ja häntä ympäröivän todellisuuden väliseen vuorovaikutukseen

Leikki – oppimisen sydän

Leikki on lapselle luontaisin tapa toimia, ajatella ja oppia. Leikissä lapsi harjoittelee sosiaalisia taitoja, kieltä, ongelmanratkaisua, itsesäätelyä ja mielikuvitusta. Kemijärvellä annamme leikille aikaa, tilaa ja arvoa. Pienryhmätoiminta mahdollistaa keskittyneen ja rauhallisen leikkiympäristön, jossa jokainen lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi. Aikuisen tehtävänä on havainnoida, rikastaa leikkiä ja turvata myönteinen vuorovaikutus lasten välillä.

Liikkuminen ja toiminnallisuus

Lapsi oppii kehollisesti ja kokonaisvaltaisesti. Liikkuminen tukee sekä motoristen taitojen että

ajattelun ja oppimisen valmiuksien kehittymistä. Kemijärven luonnonläheinen ympäristö tarjoaa ainutlaatuisen oppimisympäristön. Ulkoilemme päivittäin ja hyödynnämme lähiluontoa, lähiliikuntapaikkoja, uimahallia ja jäähallia. Metsässä lapsi tutkii, ihmettelee ja havainnoi luonnon ilmiöitä kaikilla aisteillaan. Samalla vahvistuu luontosuhde ja ymmärrys kestävästä elämäntavasta. Kemijärven varhaiskasvatuksessa on laadittu liikunnan vuosikello, joka rytmittää ja kannustaa kehittämään lasten liikunnallisuutta vuoden jokaisena kuukautena.

Tutkiminen ja ihmettely

Lapselle ominainen tapa oppia on kysyä, kokeilla ja oivaltaa. Arjen tilanteet, retket kirjastoon ja lähiympäristöön sekä yhteistyö eri toimijoiden kanssa rikastuttavat oppimisympäristöä. Kannustamme lapsia tekemään havaintoja, esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia yhdessä aikuisten ja vertaisryhmän kanssa. Luomme ilmapiirin, jossa on turvallista tutkia, kokeilla ja erehtyä. Oppiminen rakentuu vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa.

Taiteellinen ilmaisu ja kulttuurikasvatus

Lapsi ilmaisee itseään luontaisesti musiikin, kuvataiteen, liikkeen, draaman ja kädentaitojen kautta.

Kulttuurikasvatus on Kemijärvellä keskeinen osa pedagogista toimintaa. Taiteellinen toiminta vahvistaa lapsen identiteettiä, luovuutta ja osallisuuden kokemusta. Yhteistyö Kemijärven kulttuuripalveluiden sekä kirjaston kanssa tukee lapsen luovuutta, kielen kehitystä, monilukutaitoa ja mielikuvituksen rikastumista.

Arjen tilanteet oppimisympäristönä

Oppiminen ei ole erillinen hetki, vaan se tapahtuu koko päivän ajan. Ruokailu, pukeminen, lepo ja siirtymätilanteet ovat pedagogisesti merkityksellisiä hetkiä, joissa harjoitellaan vuorovaikutusta, itsestä huolehtimista ja yhteisössä toimimista. Turvallinen ja sensitiivinen aikuinen luo perustan lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle arjen kaikissa tilanteissa.

Yksilöllisyys ja osallisuus

Jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä huoltajien ja lapsen kanssa. Lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tuen tarpeet ohjaavat pedagogista toimintaa. Lapsi saa osallistua ja vaikuttaa arjen suunnitteluun omien valmiuksiensa mukaisesti. Näin vahvistamme lapsen toimijuutta ja myönteistä minäkuvaa oppijana.

2.1. Lapsi keskiössä

Varhaiskasvatuksessamme lapsi on toiminnan keskiössä. Rakennamme arjen ja pedagogiikan lapsen hyvinvoinnin, osallisuuden ja yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Huomioimme lapset yksilöllisesti havainnoimalla ja kuuntelemalla heitä.

Arvostamme lasten kiinnostuksen kohteita ja vahvistamme heidän toimijuuttaan turvallisessa, myönteisessä ja kannustavassa ilmapiirissä. Toimintamme perustuu lapsilähtöiseen pedagogiikkaan, leikkiin sekä lämpimään vuorovaikutukseen. Teemme kasvatusyhteistyötä huoltajien kanssa lapsen eheän kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi.

Mitä tämä tarkoittaa käytännössä?

- Turvallinen ja lämmin vuorovaikutus aikuisen kanssa on kaiken perusta.
- Leikki on keskeinen väline oppimisessa. Aikuinen ohjaa, rikastaa ja mahdollistaa leikkiä, ei hallitse sitä.
- Huolehdimme lasten fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista (turvallisuus, lepo, ravinto, liikkuminen, tunne-elämä, itsetunto, kokemus kuulluksi tulemisesta, kuuluminen ryhmään, kaverisuhteet)
- Suunnittelemme toimintaa ikä- ja kehitystasoon sopivaksi kuunnellen lasten mielenkiinnon kohteita ja ideoita.
- Lapsen kasvu ja kehitys on arvokasta tietoa toiminnan suunnittelemiseksi (säännöllinen havainnointi ja dokumentointi).
- Lapsi saa ilmaista mielipiteitään ja tunteitaan sekä tehdä valintoja arjessa (esimerkiksi leikit, toiminnan tavat). Lapsi saa kokea, että hänen ajatuksillaan on merkitystä.
- Kohtaamme jokaisen lapsen omana ainutlaatuisena itsenään (yksilölliset tarpeet ja niiden tunnistaminen, kielellisen, kulttuurisen ja katsomuksellisen taustan arvostaminen).
- Mahdollistamme, että jokaisella lapsella on tasa-arvoiset mahdollisuudet tehdä itse, kokeilla ja oivaltaa asioita.
- Kirjaamme lapsen yksilölliset tavoitteet ja toimenpiteet varhaiskasvatussuunnitelmaan yhdessä huoltajien ja lapsen kanssa.

2.2. Tiimityö

Tiimityö luo perustan laadukkaalle varhaiskasvatukselle, sillä lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen tapahtuvat aina usean aikuisen yhteistoiminnan tuloksena. Keskeistä tiimityössä on yhteinen vastuu lapsista, jaettu asiantuntijuus, yhteinen pedagoginen näkemys, avoin vuorovaikutus sekä selkeät työnkuvat kaikille ammattiryhmille.

Hyvällä tiimityöllä on myös iso merkitys lapselle. Kemijärven varhaiskasvatuksessa haluamme taata lapsille turvallisen ja ennakoitavan arjen, johdonmukaiset toimintatavat sekä sujuvaa tukea kasvuun, oppimiseen ja hyvinvointiin. Hyvin toimivassa tiimissä nämä asiat on helppo toteuttaa: kun aikuiset toimivat yhtenäisesti, lapsi saa tasalaatuista ohjausta ja huolenpitoa.

Tiimityön keskeiset tavoitteet varhaiskasvatuksessamme:

- Yhteinen pedagoginen ymmärrys, jossa tiimi jakaa yhteisen käsityksen lapsista, oppimisesta ja leikin merkityksestä, inklusiivisesta toiminnasta sekä vasun tavoitteista. Haluamme vahvistaa tiimin yhteistä ymmärrystä, jottei työ hajaannu yksilösuorituksiksi.
- Hyvin toimiva tiimi, joka tunnistaa jokaisen roolit, vastuut sekä arvostaa kaikkien ammattitaitoa sekä työpanosta. Parhaimmillaan tiimi on enemmän kuin osiensa summa – yhteisö, jossa jokainen voi tehdä työnsä hyvin ja lapsi saa parasta mahdollista varhaiskasvatusta.
- Toimiva tiimisopimus on tiimin perusta sekä tärkeä työkalu päiväkotiryhmän arjessa. Tiimisopimuksessa on tärkeää sopia yhdessä esimerkiksi arvoista, vuorovaikutuksesta, suunnittelusta, dokumentoinnista sekä huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä.
- Arjen pedagogiikan merkityksen ymmärtäminen. Pedagoginen vastuu kuuluu opettajalle, mutta pedagogiikka ja pedagoginen toiminta ei ole yhden henkilön asia. Tiimin jäsenet toteuttavat pedagogista pienryhmätoimintaa kukin oman (vaihtuvan) pienryhmänsä kanssa.
- Avoin keskustelukulttuuri, jossa arvostetaan kuuntelemista, rakentavan palautteen antamista sekä erilaisten näkökulmien esittämistä. Luottamus ei synny itsestään – se vaatii jatkuvaa työtä.
- Rakentava ristiriitojen ja haasteiden käsittely on tärkeä osa tiimityötä. Joskus tiimityössä voi tulla haasteita esimerkiksi kiireisen arjen, epäselvien roolien, eritasoisten pedagogisten valmiuksien tai asioiden puheeksi ottamisen vaikeuksien vuoksi. On tärkeää ymmärtää, että haasteet eivät ole merkki toimimattomasta tiimistä, vaan normaaliosa työyhteisössä toimimista.

2.3. Palaverirakenteet

Yhteinen suunnittelu ja arviointi vaatii viikoittaisen tiimipalaverin pitämistä. Jokaisella tiimillä on ennalta sovittu yhden tunnin mittainen tiimipalaveri, jonka aikana toisen tiimin jäsenet huolehtivat lapsista. Lisäksi jokaisella tiimillä on mahdollisuus pyytää ns. iltatiimiäikää esimerkiksi tiimisopimuksen laatimiseksi. Tiimin säännöllinen kokoontuminen mahdollistaa yhteisen pedagogisen linjan varmistamista, lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämistä, arjen toimintojen sujuvuuden kehittämistä sekä työhyvinvoinnin ja tiimihengen tukemista. Tiimipalaveria varten on laadittu tiimipalaverirunko.

2.4. Kasvun ja oppimisen tuen rakenteet

Pienryhmätoiminta

Varhaiskasvatuksessa lapset toimivat kiinteissä, toiminnallisissa pienryhmissä. Tämä tarkoittaa sitä, että lapsiryhmä jaetaan pienempiin toimintaryhmiin isomman ryhmän sisällä. Pienryhmätoiminta ei ole vain erilaisia tuokioita, vaan koko lapsen päiväkotipäivään kuuluva toimintatapa, jossa painottuu lapsen osallisuus. Pienryhmätoiminta vahvistaa lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutusta luomalla rauhallisen ja turvallisen ympäristön, jossa aikuinen on aidosti läsnä, lapsen saatavilla. Pienessä ryhmässä aikuinen pystyy havainnoimaan lapsen tarpeita tarkemmin sekä antamaan yksilöllistä tukea sekä luomaan lämpimän ja luottamuksellisen suhteen jokaiseen lapseen.

Ohjauksellisen tuen henkilöstö

Varhaiskasvatuksen tiimeillä on tukenaan ohjauksellisen tuen henkilöstöä. Heitä ovat varhaiskasvatuksen erityisopettajat, varhaiskasvatuksen erityislastenhoitaja, ohjaava opettaja sekä ohjaava lastenhoitaja.

Tiimi voi pyytää ohjaavan opettajan ja ohjaavan lastenhoitajan konsultaatiota arjen kasvatustilanteisiin joko yksittäisen lapsen asioissa tai lapsiryhmän arjen toiminnan suunnittelussa. Ohjaavan opettajan työnkuvaan kuuluu myös valmistava opetus suomea toisena kielenään puhuville lapsille.

Mikäli tiimi huomaa, että joku lapsi tarvitsee tavanomaista enemmän tukea, voidaan kutsua erityisopettaja arvioimaan tilannetta. Erityisopettaja havainnoi lasta ja auttaa tiimiä määrittelemään lapsen yksilölliset tarpeet, lapsen tuen tavoitteet ja keinot sekä ohjaa henkilöstöä sensitiivisiin toimintatapoihin. Lapsen tuen prosessissa erityisopettajat tekevät tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen erityislastenhoitajan kanssa, joka voi olla avustamassa lasta ja tiimiä tuen portaiden alussa.

Kemijärvellä toimii moniammatillinen neuvolatyöryhmä, johon kuuluu neuvolalääkäri, neuvolan terveydenhoitajat, puheterapeutti, fysioterapeutti, perhesosiaalityön edustaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä erityissosiaalityöntekijä. Varhaiskasvatuksessa syntynyt huoli lapsen kehityksestä tai oppimisesta voidaan viedä huoltajien kirjallisella suostumuksella neuvolatyöryhmään, jossa ryhmä arvioi lapsen kokonaistilanteen ja tekee tarvittavat jatkosuunnitelmat.

Ohjauksellisen tuen henkilöstö tapaa toisiaan säännöllisesti viikoittain ja mukaan kutsutaan myös päiväkotien johtajat. Koolle kutsujana ja koordinoijana toimii esiopetuksen erityisopettaja.

Nivelvaiheet

Kemijärven varhaiskasvatuksessa on laadittu selkeät toimintaohjeet nivelvaiheisiin, eli siihen, kun jotain lapsen elämässä ja varhaiskasvatuksessa muuttuu. Lapsen etu toteutuu silloin, kun varhaiskasvatuksen ammattilaiset ja huoltajat tekevät yhteistyötä niin, että lapsen kasvu, oppiminen ja hyvinvointi jatkuvat katkeamattomasti arjen tilanteesta toiseen ja toimintaympäristöstä seuraavaan. Nivelvaiheita ovat esimerkiksi varhaiskasvatuksen aloittaminen, lapsiryhmän vaihtaminen, siirtymä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen sekä muutokset tuen tasoissa tai tukitoimissa.

- Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa huoltajan kanssa keskustellaan lapsen mahdollisista tuen tarpeista. Keskustelussa rakennetaan huoltajien kanssa yhteinen näkemys lapsen tarvitsemasta tuesta, tukitoimenpiteistä ja niiden toteuttamisesta.
- Kaikissa siirtymävaiheissa lapsen mielipide ja toiveet selvitetään ja huomioidaan.
- Lapsen siirtyessä lapsiryhmästä toiseen, järjestetään siirtopalaveri lapsen tietojen siirtämiseksi ja mahdollisen tuen toteuttamiseksi. Siirtopalaverissa ovat mukana huoltajat sekä lähettävän, että tulevan ryhmän opettajat. Tarvittaessa siirtopalaverissa on mukana varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja muita mahdollisia asiantuntijoita. Tiedonsiirron välineenä on lapsen vasu ja tiedonsiirtolomake.

3. VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN MUKAINEN TOIMINTA

3.1. Oppimisen alueet

Kielten rikas maailma

Kemijärvellä vahvistetaan lasten kielellistä ilmaisua ja vuorovaikutustaitoja arjen keskusteluissa, leikeissä ja pienryhmätoiminnassa. Keskusteluissa hyödynnetään myös paikallisia elementtejä, kuten Lapin luontoa, vuodenaikoja sekä alueen eläimiä ja sääilmiöitä. Toiminnassa korostetaan yhdenvertaisuutta ja tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Jokaisen lapsen kieli ja kulttuuri nähdään arvokkaana osana yhteisöä.

Ilmaisun monet muodot

Kemijärvellä Lapin luonnon ilmiöt näkyvät arjessa: revontulet, kaamos ja keskiyön aurinko ovat osa lasten kokemusmaailmaa ja luovuuden lähteitä. Luovaa ilmaisua vahvistetaan teatterin, kuvataiteen, musiikin, liikunnan ja draaman keinoin. Koillis-Lapin musiikkiopisto sekä Kemijärven kulttuuripalvelut ovat tiiviissä yhteistyössä päiväkotien kanssa. Kädentöissä hyödynnetään lähiympäristön materiaaleja ja luonnon antimia.

Minä ja meidän yhteisömme

Tutustumme toimintavuoden aikana laajasti Kemijärven paikalliseen kulttuuriin ja ympäristöön. Paikallisuutta korostetaan myös lasten mielenkiinnonkohteiden huomioimisessa. Esimerkiksi moottorikelkat, porot ynnä muut paikallisen kulttuurin ominaisuudet huomioidaan toiminnan suunnittelussa. Lähiympäristö ja perheet ovat tärkeä osa yhteisöllisyyttä. Vahvistamme lasten kuuluvuutta omaan päiväkodin yhteisöön. Ystävänpäivä ja muut yhteiset juhlat vahvistavat ryhmän vuorovaikutusta ja kaveritaitoja. Lasten palaverit ja päiväkodin tapahtumien yhteinen suunnittelu tarjoavat lapselle mahdollisuuden toimia aktiivisena yhteisön jäsenenä.

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Varhaiskasvatuksessa kannustetaan ihmettelemään, tutkimaan, pohtimaan ja tekemään johtopäätöksiä. Lähiluonto toimii tärkeänä oppimisympäristönä. Luonnonilmiöitä tarkastellaan lasten arjessa: ihmetellään ja tutkitaan lumen sulamista, syksyn värejä ja muita muutoksia omassa lähiympäristössä. Kestävän kehityksen periaatteet ovat osa arkea: yhdessä lajitellaan roskia, opetellaan ympäristövastuuta (kuten roskattomuutta) ja luonnon kunnioittamista.

Kasvan, liikun ja kehityn

Kemijärven varhaiskasvatuksessa kannustetaan liikkumaan monipuolisesti. Vuodenajat tarjoavat runsaasti liikuntamahdollisuuksia: hiihto, luistelu, uinti ja muut urheilulajit ovat osa toimintaa. Lasten hyvinvointia ja turvallisia toimintatapoja edistetään päivittäisessä toiminnassa. Ulkoilu toteutuu kaikkina vuodenaikoina ja sääolosuhteista riippumatta. Lisäksi luonnossa oppiminen on keskeinen osa varhaiskasvatusta. Retkikulttuurin vahvistaminen avaa lapsille uusia oppimisympäristöjä ja tukee kokonaisvaltaista kasvua.

3.2. Tavoitteet toimintakaudelle

Toimintakauden tavoitteet pohjautuvat valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä meidän omiin paikallisiin linjauksiimme.

- Tuemme arjessa lapsen oppimisen edellytyksiä ja mahdollistamme elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista.
- Toteutamme monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistamme myönteiset oppimiskokemukset.
- Kehittämme lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä edistämme toimimista vertaisryhmässä.
- Ohjaamme eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen.
- Edistämme lasten luontosuhdetta sekä paikallista identiteettiä.
- Vahvistamme lasten liikunnallisen elämäntavan kehittymistä.
- Varmistamme, että lapset saavat olla osallisia tavoitteiden laatimiseen. Jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin.
- Kirjaamme yksilötasolla toiminnan tavoitteet lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tavoitteet laaditaan toiminnalle, ei lapselle. Laadinta tapahtuu yhdessä lapsen sekä lapsen huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi.

3.3. Pienryhmätoiminta

Pienryhmätoimintaa käytetään pedagogisena ja rakenteellisena ratkaisuna varhaiskasvatuksen arjessa. Toimintaympäristö ja päivän rakenne suunnitellaan selkeiksi, joustaviksi ja kiireettömiksi, jotta lapsella on mahdollisuus rauhalliseen leikkiin ja oppimiseen.

Päiväkodeissämme toimintaa järjestetään pienryhmissä päivän eri tilanteissa. Pienryhmissä lapsen yksilöllinen huomioiminen, havainnointi ja pedagoginen tuki toteutuvat luontevasti osana arkea. Pienryhmät muodostetaan tarkoituksenmukaisesti lapsen iän, kehitysvaiheen, kiinnostuksen kohteiden, kaverisuhteiden ja tuen tarpeiden mukaan. Pienryhmätoiminnalla edistetään turvallista oppimisympäristöä sekä jokaisen lapsen mahdollisuutta tulla nähdyksi ja kuulluksi.

3.4. Liikuntakasvatus

Liikuntakasvatus on keskeinen osa Kemijärven varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa ja toteutuu päivittäin monipuolisena liikkumisena, leikkinä, ulkoiluna ja retkeilynä. Tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia, fyysistä aktiivisuutta, motoristen perustaitojen kehittymistä sekä myönteisen liikuntasuhteen muodostumista. Lisäksi liikuntakasvatuksen avulla vahvistetaan lasten vuorovaikutus-, yhteistyö- ja tunnetaitoja sekä tuetaan osallisuutta ja yhdessä toimimista. Liikuntaa toteutetaan sekä ohjattuna että vapaana toimintana erilaisissa oppimisympäristöissä.

Kemijärven varhaiskasvatuksessa liikuntakasvatusta ohjaa liikuntavuosikello, joka toimii pedagogisen suunnittelun ja arvioinnin tukena koko toimintavuoden ajan. Toiminta pohjautuu Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan sekä vuodenaikojen vaihtelun ja Lapin luonnon tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikuntakasvatuksessa hyödynnetään metsiä, piha-alueita ja paikallisia liikuntapaikkoja osana lasten päivittäistä toimintaa. Liikunnallista toimintaa suunnitellaan lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden siten, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua, onnistua ja kokea liikunnan iloa turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä.

3.5. Kulttuurikasvatussuunnitelma

Kemijärven varhaiskasvatukseen on laadittu kulttuurikasvatussuunnitelmaa, joka tukee lasten luovuutta, osallisuutta, kulttuurista osaamista sekä maailmankuvan rakentumista. Toiminta toteutuu arjessa esimerkiksi kirjallisuuden, musiikin, kuvataiteen, draaman, leikin ja kädentaitojen kautta. Keskeisiä painopisteitä ovat tasa-arvoiset kulttuurielämykset, paikallisen kulttuurin ja kulttuuriperinnön hyödyntäminen sekä yhteistyö kaupungin kulttuuripalveluiden kanssa. Kulttuurikasvatuksen tavoitteena on vahvistaa lasten identiteettiä, ilmaisutaitoja ja yhteyttä omaan kotiseutuunsa sekä herättää kiinnostusta kulttuuria ja taidetta kohtaan.

3.6. Varhaiskasvatuksen vuosikello

Kemijärven varhaiskasvatuksen vuosikello ohjaa toimintakauden pedagogista suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Se kokoaa yhteen varhaiskasvatuksen keskeiset tavoitteet, sisällöt, tapahtumat, yhteistyömuodot sekä paikalliset painotukset ja auttaa jäsentämään niiden toteutumista osana arjen pedagogiikkaa.

Toimintaa rytmittävät vuodenaikojen vaihtelut, luonto- ja ympäristökasvatus, kulttuurikasvatus, liikunta, hyvinvoinnin edistäminen sekä erilaiset yhteisölliset tapahtumat ja perinteet. Vuosikello tukee myös oppimisen alueiden, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä lasten osallisuuden huomioimista toimintakauden aikana.

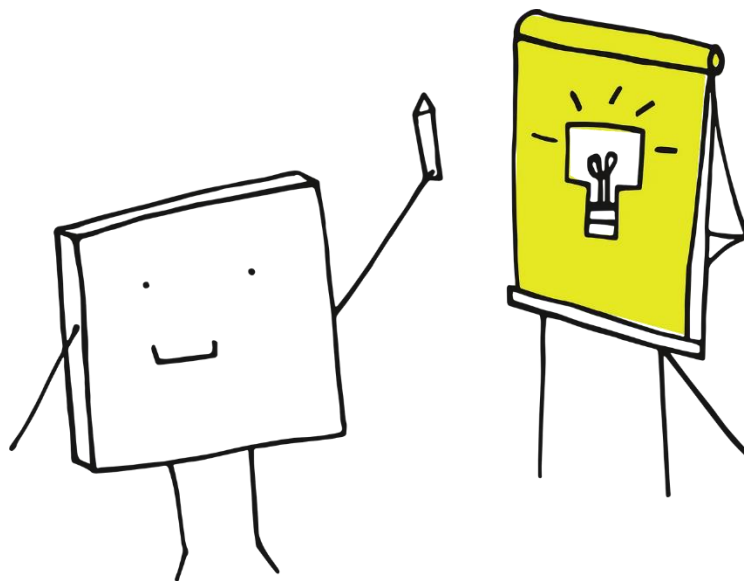
Vuosikello päivitetään keväisin vastaamaan seuraavan toimintakauden tavoitteita, kehittämiskohteita ja paikallisia tarpeita. Lisäksi vuosikellon toteutumista arvioidaan säännöllisesti toimintavuoden aikana.

4. VARHAISKASVATUKSEN KEHITTÄMINEN

4.1. Henkilöstön osaamisen tukeminen

Kemijärven varhaiskasvatuksen laadun keskeinen tekijä on osaava, motivoitunut ja kehittyvä henkilöstö. Osaamisen vahvistaminen tukee laadukkaan pedagogisen toiminnan toteutumista sekä lasten hyvinvointia ja oppimista. Osaamista tuetaan esimerkiksi seuraavin toimenpitein:

- Toimintavuoden aikana henkilöstö osallistuu täydennyskoulutuksiin, jotka perustuvat sekä omien yksiköidemme kehittämistarpeisiin että ajankohtaisiin varhaiskasvatuksen teemoihin.
- Syksyisin järjestetään koko varhaiskasvatuksen yhteinen kehittämispäivä. Kehittämispäivä tukee yhteistä pedagogista keskustelua sekä työyhteisön yhteisten tavoitteiden kirkastamista. Kehittämispäivässä valitsemme tulevan toimintakauden kehittämiskohteen, jota myös arvioidaan säännöllisesti.
- Kehityskeskustelut käydään jokaisen työntekijän kanssa vähintään kerran toimintavuoden aikana. Keskusteluissa tarkastellaan työn sujumista, osaamisen vahvuuksia sekä kehittymisen tarpeita.
- Varhaiskasvatus järjestää vähintään kaksi kertaa vuodessa oman sisäisen koulutuksen, ns. pedakahvilan, jossa pureudutaan kehittämiskohteeseen sekä muihin ajankohtaisiin teemoihin. Pedakahvilat järjestetään kolme tai neljä kertaa samansisältöisenä, jotta koko henkilöstö pääsee vuorotellen osallistumaan.
- Varhaiskasvatuksen opettajat sekä sosionomit tapaavat toisiaan joka toinen kuukausi ns. SOPE-palaverissa. Palaverissa laaditaan sekä arvioidaan vuosikelloa ja keskustellaan muista ajankohtaisista pedagogisista asioista.
- Lastenhoitajat tapaavat toisiaan lastenhoitajapalaverissa kaksi kertaa toimintakauden aikana. Palaverissa käydään läpi ajankohtaisia varhaiskasvatuksen teemoja, joita lastenhoitajat itse saavat ehdottaa.
- Kemijärven kaupunki tukee omaehtoista kouluttautumista alalle. Opiskelija saa käyttää viisi palkallista koulutuspäivää vuodessa omaehtoiseen koulutukseen ja lisäksi kaupunki tukee opiskelun kustannuksia enintään 200 eurolla vuodessa. Etu koskee vakinaista henkilöstöä ja lisäksi korkeakouluopintojen osalta myös varhaiskasvatuksen määräaikaista henkilöstöä.

4.2. Tiimisopimus

Jokainen tiimi laatii syksyisin tiimisopimuksen, joka sisältää tiimin toimivuuden osalta keskeisimmät osa-alueet sekä yhteiset pelisäännöt. Tiimisopimus on konkreettinen työväline arjessa ja sen toteutumista arvioidaan säännöllisesti tiimipalavereissa. Tiimit saavat syksyllä 4 tuntia ylimääräistä tiimiäikää tiimisopimuksen laatimista varten. Tiimisopimuksen pohjana toimii koko varhaiskasvatuksessa sovittu yhteinen arvopilvi.

4.3. Arviointi

Kemijärven varhaiskasvatuksessa on käytössä kansallinen laadunhallintajärjestelmä Valssi. Valssin kautta voidaan ottaa käyttöön monipuolisia työkaluja pedagogisen toiminnan arviointiin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö valitsee vuosittain yhden yhteisen kehittämiskohteen, jota alamme arvioimaan Valssin työkalujen avulla. Arviointiprosessi sisältää kyselyjä henkilöstölle ja huoltajille. Lisäksi järjestämme pieniä ovensuussa toteutettavia helmipurkkiarviointeja, joissa huoltajat vastaavat yksittäisiin kysymyksiin helmien avulla. Tiedonkeruun päätyttyä Valssista on mahdollista saada arviointiraportti, jota tarkastellaan yhdessä esihenkilö-, yksikkö- ja tiimitasolla. Tiimipalaverit ovat tärkeässä roolissa tiimin sisäisten asioiden arvioinnissa. Esihenkilöt ovat myös tiimipalavereissa säännöllisesti mukana.

Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat (vasu) ovat tärkeä osa arviointia. Lasten vasut muodostavat yhdessä kokonaisuuden, jonka pohjalta ryhmän toiminta rakentuu. Lasten sekä ryhmän tavoitteiden toteutumista arvioidaan tiimissä säännöllisesti ja arvioinnin tuotoksia käytetään tiimin toiminnan kehittämiseen.

Arviointia toteutetaan myös arjessa havainnoiden, dokumentoiden sekä keskustellen. Lisäksi osallistamme lapset arviointiin esimerkiksi lapsille suunnattujen kyselyiden sekä lastenpalavereiden kautta. Pienimmille lapsille on käytössä myös KESY-materiaali, jossa lapsi saa kuvien avulla ilmaista ajatuksiaan.

5. YHTEISTYÖTAVOITTEET JA TOTEUTUS

Kemijärven varhaiskasvatus toimii yhteistyössä useiden eri tahojen kanssa. Monipuolisen yhteistyöverkoston keskeisimpinä tavoitteina ovat lapsen yksilöllisen kasvun ja kehityksen tukeminen, monipuolisen pedagogisen toiminnan toteuttaminen, lapsen ja perheiden hyvinvoinnin vahvistaminen sekä eheän pedagogisen jatkumon varmistaminen aina lapsen ensimmäisistä askeleista varhaiskasvatukseen perusopetukseen saakka.

